

DE
REPLENDIS
SPIRITU SANCTO
ANIMIS NOSTRIS
EX
PSALMORVM
MEDITATIONE

AD EPHES. V. 18. 19.

DISSESTIT

ET AD
DISPVNTATIONES PVBLICAS

IN
PSALMOS

HUMANISSIME INVITAT

N.T.
in Ep: ad Ephes:
399 =

CHRISTIANVS FRID. BAVER

S. S. TH. D. P. P. O. ET AL. EPH. H. T. ACAD. PRO-
RECTOR ET DEC. FACVLT. THEOL.

WITTEBERGAE

PRELO EPHRAIM GOTTLLOB EICHSELDI
ACADEMIAE A TYPIS.

Exeg.
c.

8377,34

СЛОВАРЬ
ОГРОМНОГО
СЛОВАРИЯ
ИЗДАНИЯ
САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКОГО
ИМПЕРАТОРСКОГО
УНИВЕРСИТЕТА
СОМДАЧ
ЧРИСТИАН
БАНДЕР
СЛОВАРИЯ
САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКОГО
ИМПЕРАТОРСКОГО
УНИВЕРСИТЕТА

I. N. I.

EPHES. V. 18. 19.

Πληρώθε ἐν πνέωματι, λαλῶντες ἑαυτοῖς
Ψαλμοῖς.

*D*e gratiosa Spiritus sancti plenitudine, ex deuota psalmorum meditatione haurienda, agunt uerba Pauli, in versione vulgata sic se habentia : Eph. V. 17-25. *Propterea, nolite inebriari vino, in quo est luxuria, sed implemini Spiritu Sancto, loquentes vobis metipsis in Psalmis, hymnis et canticis spiritualibus, cantantes et psallentes in cordibus vestris Domino.* Apostoli uerbis inest oppositio inter ebrietatem carnalem, qua luxuriosi homines se perdunt; et inter plenitudinem spiritualem, qua Spiritu Sancto repleti, ad voluntatem Dei et propriam salutem sapiunt. Illa obseruabatur in gentilibus, quorum plures vino in Asia dediti, quouis occasione plus aequo bibebant, et vino incensi deinde luxuriosis sese canticis delectabant. His impuris gentilium moribus sanctior Christianorum vita opponitur, qui temperantiae et sobrietati dediti, plenitudinem Spiritus Sancti,

):(2

cti, ex pia Psalmorum meditatione sibi comparabant. In ebrietatis vitio nulla datur sapientia aut salus, sed *ασωτία* insana profusio, qua imprudens homo per luxuriam perditur, vt dissolutus et stultus propriam negligat salutem. Filius prodigus *ζῶν ατώτως dissolute et perdite viuens* suo exemplo commonstrat, quaenam in ebriis detur *ατωτία* seu prodiga insanias, quae desit *σοφία νοή σύνεσις* sapientia et prudentia, et cur *σώφρων* et *ατωτός* temperans et dissolutus differant, vt sapiens et stultus. Dehortatur itaque Paulus ab ebrietate, quia imprudentium, qui nullam Dei voluntatem curant, est insanias.

Commendat autem studium plenitudinis spiritualis, vitio opponens virtutem. Nolite inebriari vino, in quo est luxuria, sed *πληρεσθε εν πνεύματι implemini in spiritu*, hoc est, in mentis vestrae Spiritu, implemini gratiosis Spiritus Sancti donis. Spiritus Sanctus est ille, cuius donis replendus est veri Christiani animus. Implemini itaque in spiritu, vt spiritualem sitiatis adimptionem. In hoc mandato Apostoli *sed implemini in spiritu* adest allusio ad largiorem potum, qui vino inebriandis non conceditur, replendis autem Spiritu Sancto imperatur. Quod si male, filii huius seculi ex hilaritatis studio, largius potare, et aliis propinare solent; vos carnali ebrietati, quae dissolutam gignit proteruiam, opponatis sanctiorem potum, quo ex Psalmorum meditatione, Spiritus Sancti donis implebimini. Christiani enim, qui in mente sua, a Spiritu Sancto excitari, incendi ac regi cupiunt, diuinæ se mancipent psalmodiae, et sentient, se diuinitus illuminari, excitari et vivificari.

Ratio autem, cur vitio opponitur virtus: ne inebriamini vino, sed implemini in Spiritu, est, vt vtriusque nempe carnis ebrietatis et Spiritualis repletionis notetur differentia et diuersus effectus. Illa nocet, et dicit ad furorem et insaniam; haec docet, et spiritualem excitat sapientiam et laetitiam. In ebriis vino, Spiritus animales cum sanguine ex calore potus nimium excitantur, agitanturque, ita, vt ordinati motus sanguinis proportio et spirituum vitalium harmonia turbetur. Exinde autem confu-

sio et conturbatio mentis exoritur, qua ebrius nullas amplius distinctas sensuum perceptiones accipit, ad quas ordinatus sanguinis et spirituum motus requiritur. Sublato autem per ebrietatem legitimo sensuum usu, excussoque intellectus iudicio, et conscientiae regimine, homo ebrius de faciendis et fugiendis minus recte ratiocinatur, quin potius petulanter in omnem difflit immodestiam, nullo tenetur pudore, nulla dicitur religione et conscientia. Ebrius enim ex leuitate animi, nullum abhorret stultiloquium, sed saepius pecuino boatu petulca imitatur bruta, ad furiosam aedium et platearum perturbationem, ad nominis diuini blasphemiam, ad innocentis sanguinis effusionem proferat, et in omne scandalum et peccatum se dat praecipitem. In currentibus autem voluntarium luxuria delirium iam pridem vae aeternum cum exclusione ex regno coelorum annunciatum est. Prou. XXIII. 21. 29 - 35. Ief. V. 11. 22. Hof. IV. 11. I Cor. VI. 10. Gal. V. 19 - 21.

Longe aliter sese habet effectus spiritualis repletionis. Cuius enim animus spiritualibus donis ac charismatibus Spiritus Sancti impletur, ille diuinis intelligendi et volendi viribus instruitur, ad opera, quae Deo et hominibus placent, promtesu scipienda, perficiendaque feliciter. Intellectus viri, Spiritu Sancto repleti, sanctis abundat cogitationibus, eiusque voluntas sanctis ardet desideriis promouendi gloriam Dei, et aliorum non minus, quam propriam curandi salutem. Quem disertum facit Spiritus Sancti plenitudo, eius lingua non nisi vera, honesta, iusta, casta, auditu suauia, ac ad iuuandos et emendandos alias necessaria, proferet, ex bono cordis spiritualis thesauro. Qui ex ductu Spiritus Sancti, quo repletus est, vitam agit spiritualem, omnia corporis sui membra exhibebit, vt arma iustitiae et omnium virtutum instrumenta. Quem carnis explet ebrietas, despiciendus est, ob ineptias suas, ob proteruiam et indecoram conuersationem: quem vero Spiritus Sancti vnetio replet, ille honorandus est, quia spiritualia spiritualiter intelligit, et in omnibus studiis ac operibus eius agnoscuntur Spiritus Sancti motus et effectus.

): (3

Omnes

Omnis autem illi, qui spiritu Christi excitari, incendi, regique volunt sacrae se mancipent psalmodiae, ut Spiritum Sanctum, per psalmos loquentem et docentem audiant, et ex eius institutione sapiant. Per Psalmorum meditationem, Spiritus Sanctus homines illuminat ac viuificat, eisque mysterium Messiae reuelat, Psalmis igitur rite vtendum est, si volumus, ut donorum spiritualium copia in corda nostra effundatur. Peragendum autem opus, quod Apostolus Ephesiis iniungit, tanquam medium acquirendae plenitudinis spiritualis, consistit in meditatione Psalmorum, ad propriam, et aliorum etiam salutem ac aedificationem. Vult, vt sint λαλεῖντες ἐπιστοῖς ἐν Ψαλμοῖς ut sint loquentes sibimetipsis per psalmos, hymnos, et cantiones, ἀδοκτες καὶ Ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ τῷ πνεύμα cantantes et psallentes domino in corde. In his verbis requiritur accurasierit considerationis, ne ore tantum, sed corde etiam Dominum Psalmis celebrent, eosque ad propriam aedificationem bene perpendant. Non profunt Psalmi, nisi rite intellecti, ideoque de vero Psalmorum sensu, et usu vobismetipsis loquamini. Id est, etiam atque etiam meditandum est, quid sibi volunt verba Spiritus Sancti, qui per Dauidem in Psalmis locutus est, et ex Psalmorum institutione, deinde propriae emendationi studendum est. Illi homines loquuntur sibimetipsis per Psalmos, qui legentes vel cantantes Psalmos sic considerant, ut ex iis salutarem rerum diuinarum cognitionem hauriant. De usu et applicatione huius cognitionis ad praxin, illi sibimetipsis loquuntur, qui meditantur de Psalmis in usus suos conferendis, ut ex iis illustretur intellectus, corrigatur voluntas, et omnes excitentur affectus, ad amorem, studium et obsequium Spiritus Sancti. Eiusmodi sacrae meditationes praecipue sunt necessariae inter cantandum, ne clamor, sed amor psallat in aure Dei, ne labii tantum appropinquemus ad Dominum, corde procul remoto. Nam horae canonicae, quibus sine intellectu et meditatione Psalmi recitantur, contemnendam cultus diuini partem constituunt, quia i) non adsunt λαλεῖντες ἐπιστοῖς ἐν Ψαλμοῖς loquentes sibimet ipsis in Psalmis.

Psalmis, quos cantant, nec intelligunt: quia 2) desunt ψάλμοις ἐν τῷ καρδίᾳ τῷ κυρίῳ psallentes in corde Domino. Hoc vero efficitur per sacras meditationes et conciones in Psalmis, si, quibus Psalmis celebretur Christus, ex animo consideretur, et aliis et iam demonstretur.

Non vero per soliloquia nobismetipſis tantum loquamur, sed pia etiam de Psalmis cum aliis conferamus colloquia. Praegnantiora enim sunt haec verba λαλεῖτε ιαυτοῖς, quam ut ad soliloquia restringi queant. Si quis prius ipſe verum Psalmorum ſenſum et uſum cognouit, et ex iis ſpiritualiter exhilaratus eſt, eandem ſpiritualē cognitionem, per colloquia, conciones et diſputationes in alios etiam diſfundendam curet, ut ſic inuicem loquamur de Psalmis. Inuicita quidem ſunt eiusmodi ſacra de Psalmis colloquia, quia ab ignorantia diuinarum litterarum, et rerum ſpiritualium fastidio obſtruuntur. Introduci autem poſſunt per diſputationes Academicas, et eruditas de Psalmis collocationes. Si colloquia de Psalmis intellectum acuunt, voluntatem erigunt, fidem, ſpem, et caritatem conſirmant, gloriam Christi promouent, et Spiritus Sancti plenitudinem in nos deriuant, cur Professor Theologus de Psalmis ſit ſilentarius? cur ſtudioſus theologiae in Academiis ſe instar idioli gerat, os habeat nec loquatur?

Nemo itaque mihi Professori Theologo vitio vertat, quod ex mandato Apoſtoli πληρεσθε ἐν πνεύματι λαλεῖτε ιαυτοῖς ψαλμοῖς implemini Spiritu Sancto, loquentes vobis metipſis in Psalmis, animum ad publicas in Psalmos diſputationes appello, et Praeclarissimos ac Honoratissimos Theologiae cultores ad eiusmodi συζητήσεις καὶ διαιλογίας diſquiftiones et confeſſiones prouoco, quibus ad reciprocandam aedificationem ſermones de Psalmis conferant. Studium ſacras excolendi litteras, in habitis diſputationibus publicis, Academiae Wittebergensi ſemper maxima fuit gloriae, et diſertationes a maioribus nostris conſcriptae illuſtriffimas bibliorum expositioſes dederunt, ut opus Calouianum, et tot aliorum coomentarii, recenſitis diſputantium nominibus, ad immortalem proſtant laudem. Agedum nostris etiam temporibus, ſcripturam ſacram debita tractabimus diligentia. Ut ſtudioſi, qui Theologiae comprehenſionis cauſa in noſtra versantur Academia, fontium amore incendantur, publicas inſtituemus diſputationes, in quibus Psalmi ex fontibus conſiderandi ſunt, et quidem non oculo tantum fugitiuo, ſed accuratori mentis indagine, ut praefcripta Spiritus Sancti analysis et diſpositio verſuum ex accentibus obſeruetur. Quisquis attento oculo, piaque in ſacram veritatem mente, laborem noſtrum reſpiciet, ille inueniet, nouum ſacri ſcrutinii ardorem a ſtudioſis requiri, et promoueri. Id enim intendimus, ut ex oculari fontium inspectione, et continua collatione cum versionibus et diſpositionum tabulis in genuimum Spiritus Sancti ſenſum penetrent, eiusque mentem ex verbis textus, et appofitīs aphorismis et diſtinctionib⁹ percipient. Ad acquirendam breui temporis ſpatio ſolidam fontium cognitionem, ſic viam egregie monſtramus. Si tria ſunt, quae faciunt Theologum, oratio, meditatio, et tentatio, nullibi haec arctius coniuncta inuenientur, quam in diuino Psalmorum volumine ſic pertractando. Profecto ſi ſtudioſi in Academiis viventes, Collegium Gellianum, hoc eſt, priuatas collationes in Psalmos inſtituent, ut inter ſe conterant, quae in optimis legerunt coomentariis, et ad veritatem fontium examinabunt, intra paucorum annorum ſpatium reddentur doctiores, quam fi, neglectis fontibus, per totum vitae ſpatium omnes conſectentur riuulos. Commendamus itaque hoc inſtitutum, colloquendi de regia Dauidis theologia, quam liber Psalmorum tradit, omnibus ſalutis ſuae ſtudioſis, qui flagrant cupiditate donorum Spiritus Sancti. Excitentur modo verſatiſſimi in hoc ſtudiorum genere, ad beneuole ſuſcipiendas respondentium partes.

Demon-

Demonstrent verbi diuini amorem, et discendi studium, beneuola horum conuentuum frequentia; et experientur veritatem promissionis Pauli, de replendis Spiritu Sancto animis, ex Psalmorum meditatione.

Ne etiam diuidendus labor careat ordine, sed praeparatio ad habendas in Psalmos disputationes eo commodius ordinari, et elaboratio suscipi queat, totum psalterium in viginti diuidatur sectiones, ita ut quaelibet disputatio, eiusmodi sectionem comprehendat. Sequeuntur in hac partitione Psalterii, ecclesiam Graecam, quae in totidem confessus seu καθισματα Psalmum publice paelegendum disposuit. Quantum autem Psalmorum numerum vnaquaque sectio ac disputatio comprehendet, hoc loco indicandum est.

Prima Sectio comprehendet Psalmos I. vsque ad VIII.	
Secunda IX -- XVII	Duodecima LXXXVI - XCI
Tertia XVIII -- XXIV	Decima tertia XCII - CI
Quarta XXV -- XXXII	Decima quarta CII - CV
Quinta XXXIII - XXXVIII	Decima quinta CVI - CIX
Sexta XXXIX - XLVI	Decima sexta CX - CXVIII
Septima XLVII - LV	Decima septima CXIX
Octaua LXI - LXIV	Decima octaua CXX - CXXXII
Nona LXV - LXX	Decima nona CXXXIII - CXLIII
Decima LXXI - LXXVII	Vigesima CXLIV - CL.
Vndecima LXXVIII - LXXXV	

Eligat igitur, signetque ex his sectionibus, quam suae aptabit diligentiae, futurus disputationis respondens. Prior tempore erit potior iure, et cum magna vis sit ordinis, ex ordine Psalmorum, nostrae etiam procedent considerationes.

Concludo verbis EPHREMI Syri: *Cum Deo, inquit multis, cum hominibus paucis loquere, Psalmus in ore tuo sit assidue, quoniam מְבָצָע Deus, cum nominatur, daemones fugat, et psalten sacrificat. Psalmus tranquillitas est animae, aesignator pacis. Psalmus amicitiae conciliator, dissidentium unio, inimicantium inter se fœdus et pacificatio. Psalmus angelorum ad subueniendum inducit, praesidium timoris nocturni, requies a laboribus diurnis, infantium tutela, maioribus natu consolatio, mulieribus aptissimum ornamentum. Hic solitudines inhabitat, conciones temperat, rudiibus est instructio, proficientibus incrementum, perfectorum firmamentum, et vox ecclesiae. Hic festa collustrat, hic dolorem secundum Deum operatur. Etenim Psalmus ex lapideo etiam corde lachrymas excutit. Psalmus legatorum Dei opus est, coeleste munus atque administratio, incensum spirituale. Psalmus mentium illuminatio, ac corporum sanctificatio. In hoc fratres nunquam exerceri desistamus, et domi, et extra in viis, et dormituri et excitati, loquentes nobismetipſis in Psalmis et hymnis et canticis spiritualibus. Ille autem SANCTVS et VERVS, qui habet clauem Dauid, qui aperit, et nemo claudit, qui audit, et nemo aperit, qui scit opera nostra, ecce dabit coram iis, qui ipsum Psalmis celebrabunt ostium apertum, quod nemo poterit claudere. Ipse cognoscit, quam modicam et exiguum habemus virtutem. Sed qui infantium linguas facit dicas, sua benedictione nostris etiam non deerit conatibus. Psalmis te celebrabimus in hac vita, donec in aeternum tuas continuabimus laudes. Tibi Saluatori nostro, cum Patre tuo, ac Spiritu oris tui, sit gloria, honor et adoration in secula seculorum. Amen.*

P.P. Wittebergae Pridie Cal. Nou. M D CC XLV.

